

Osuuskunta KPY

TILINPÄÄTÖS 31.12.2019

Y-tunnus: 0171476-9

Tilinpäätös ja toimintakertomus tilikaudelta 1.1.2019 – 31.12.2019

Sisällysluettelo:

	Sivu
Toimintakertomus	3
Konsernitase	11
Konsernituloslaskelma	13
Konsernin rahoituslaskelma	14
Emoyhteisön tase	15
Emoyhteisön tuloslaskelma	17
Emoyhteisön rahoituslaskelma	18
Liitetiedot	19
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus	31
Tilinpäätösmerkintä	31
Kirjanpitokirjat ja tositelajit	32

Tilinpäätös on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä (KPL 2:10). Tilikauden kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt.

Tilinpäätöksen on toteuttanut:
Accountor Tilipalvelut Oy
Auktorisoitu tilitoimisto
PL 1188
70211 Kuopio

Hallituksen toimintakertomus

Tilikausi 1.1. – 31.12.2019

KPY tänään

Osuuskunta KPY on pitkäjänteinen kuopiolainen omistaja ja sijoittaja, joka on perustettu vuonna 1883. KPY:n toiminnan tavoite on omistusten sekä omistaja-arvon tuloksellinen kehittäminen ja alueen elinvoimaisuuden edistäminen. KPY kehittää aktiivisesti omistuksiaan ja arvioi jatkuvasti niiden arvonluontivaihtoehtoja. Konsernin liiketoimintoja ovat toimitilapalvelut, IT-palvelut, sähkö- ja tietoverkkojen rakentaminen ja ylläpito, hoiva- ja hyvinvointipalvelut sekä arvopaperisijoittaminen. Konsernissa työskentelee yli 2 600 henkilöä.

Vuosi 2019 lyhyesti

Osuuskunta KPY -konsernin liikevaihto laski hieman edellisvuodesta. Operatiivinen tuloskunto oli vaatimaton. Konsernissa keskityttiin kannattavuuden kohentamiseen ja kestäväen liiketoimintapohjan hakemiseen.

Konsernissa tapahtui merkittäviä yritysjärjestelyitä vuoden aikana – RopoHold Oy:n osakkeet myytiin helmikuussa ja KPY Novapolis Oy:n koko osakekanta hankittiin syyskuussa.

Konsernin rakenne

Osuuskunta KPY toimii emoyhteisönä konsernissa, johon kuuluvat Enfo Oyj (omistusosuus 85 %), Voimatel Oy (100 %) ja Vetrea Terveys Oy (100 %), KPY Sijoitus Oy (100 %) ja Kiinteistö Oy Siilinjärven Lentokapteeni (100 %). KPY Sijoitus omistaa kokonaan KPY Novapolis Oy:n.

Konsernin liiketoiminnot

KPY Novapolis Oy omistaa ja hallinnoi noin 70 000 m²:n toimitilakeskittymää Kuopion kasvun keskuksessa Savilahdessa. Kokonaisuus koostuu kahdesta kampuksesta Viestikadulla ja Microkadulla sekä niihin liittyvästä palveluliiketoiminnasta. Lisäksi rakenteilla on uutta toimistotilaa noin 17 000 m². KPY Novapoliksen asiakkaina on yli 200 yritystä ja kolmen asteen oppilaitokset – Itä-Suomen yliopisto, Savonia AMK ja Savon koulutuskuntayhtymä sekä muita julkisen sektorin toimijoita. KPY Novapoliksen tiloissa on noin 12 000 käyttäjää. Tehokkaiden tilojen ja erinomaisen sijainnin ja verkostojen lisäksi KPY Novapolis houkuttelee asiakkaita laajalla ja kehittyvällä palvelutarjoomalla. Yhtiön palveluksessa on noin 20 henkilöä.

Enfo on pohjoismainen IT-palvelutalo, joka mahdollistaa asiakkaidensa datavetoisen liiketoimintamuutoksen. Enfo hallitsee niin hybridialustat, informaatiohallinnan kuin sovellukset sekä niiden monitahoiset kokonaisuudet, ja tuo yhteen dataa älykkäämmän liiketoiminnan puolesta. Enfo kehittää ja ylläpitää digitaalisia ratkaisuja sekä tarjoaa asiakkailleen laaja-alaista tukea, joka mahdollistaa liiketoimintakriittisten sovellusten ja datan siirtämisen monialustaiseen ympäristöön. Enfon 900 asiantuntijaa työskentelee älykkäämmän maailman puolesta, jossa teknologia voimaannuttaa niin yksilöitä, yrityksiä kuin yhteiskuntaakin. Enfon asiakaskunnassa on laajasti Pohjoismaisia suuryrityksiä eri toimialoilta.

Voimatel on sähkö- ja tietoverkkojen sekä -järjestelmien elinkaari palveluiden ja ratkaisujen tuottaja. Voimatel auttaa asiakkaitaan menestymään varmistamalla kriittisten järjestelmien ja verkkojen palvelukyvyyn asiantuntijapalveluillaan ja uudistuvilla ratkaisuillaan. Voimatelin asiakkaina ovat mm. Itämeren alueen teleoperaattorit, Suomen merkittävimmät siirto- ja jakeluverkkoyhtiöt, globaalit laitevalmistajat sekä suuri joukko teollisuusyrityksiä, kaupunkeja ja kuntia. Voimatelin noin 900 palveluammattilaisen organisaatio palvelee asiakkaita Suomesta, Virossa ja Puolasta käsin.

Vetrea Terveys on valtakunnallisesti toimiva yksityinen koti-, asumis- ja kuntoutuspalveluiden tuottaja. Yhtiön palveluvalikoimaan kuuluvat mm. asumis-, kotihoito, kuntou-

tus- ja hoivapalvelut ikääntyneille ja erityisryhmille, kuten vammautuneille. Vetrea toimii 16 paikkakunnalla 36 toimipisteessä työllistäen noin 800 työntekijää. Vetrean asiakkaina ovat mm. alueen kunnat, KELA ja yksityishenkilöt.

KPY Sijoitus harjoittaa kiinteistö- ja arvopaperisijoitustoimintaa. Osuuskunta KPY-konsernilla on suoraa toimitilojen vuokrausta KPY Novapoliksen ja Kiinteistö Oy Siilinjärven Lentokapteenin kautta.

Emoyhteisö Osuuskunta KPY keskittyy omassa toiminnassaan tukemaan ja kehittämään edellä mainittuja liiketoimintoja sekä suoraan että yhtiöiden hallitustyöskentelyn kautta.

Toimintaympäristö

Kiinteistömarkkinat säilyivät suhteellisen vakaina Kuopion talousalueella viime vuonna. Uusia toimitilahankkeita käynnistyi Savilahden lisäksi lähinnä Kuopion keskustaan. Savilahti on Kuopion kaupungin kasvun kärkihanke. Savilahdessa toisiinsa sulautuvat innovaatiot, yritykset, kolmen koulutusasteen kampus ja uudenlainen asuminen. Se on kansainvälisesti houkuttava alusta kasvulle, kehitykselle ja kokeiluille sekä inspiroivalle elämälle keskellä puhtainta suomalaista järviluontoa, globaalien yhteyksien äärellä. Alueen keskeisiä toimijoita ovat KYS, Itä-Suomen yliopisto, Savonia AMK ja Savon koulutuskuntayhtymä sekä yli 200 yritystä. Alueella on nykyisin päivittäin noin 20 000 henkilöä ja määrän arvioidaan kasvavan merkittävästi seuraavien vuosien aikana.

Datan määrän jyrkkä kasvu on jatkunut IT-palvelualalla ja on edelleen markkinoita määrittävä kehityskulku. Kasvu edellyttää entistä enemmän panostuksia datan säilytykseen ja hallintaan ja on kiihdyttänyt asiakkaiden liikettä pilveen. Pilviratkaisuja ei enää valita niiden itsensä vuoksi, vaan liiketoimintakriittisten toimintojen sijoituspaikaksi. Datan hajautuminen eri alustoille tekee sen käsittelystä entistä monimutkaisempaa. Organisaatio pääsee hyödyntämään pilvipalveluiden potentiaalin täysipainoisesti vain kehittämällä tarvittavaa osaamista, mikä vie väistämättä aikaa. Pilven hajautettu luonne tekee sovellusten hallinnasta ja integroinnista pilvipalveluohjelmistojen ja asiakkaan omalle palvelimelle asennettavien ratkaisujen välillä entistä haastavampaa. Pilviteknologia on mahdollistanut ekosysteemit, joissa on useita toisiinsa kytkeytyneitä organisaatioita ja teknologioita.

Alan ennusteiden mukaan IT-palvelumarkkinat kasvavat voimakkaasti sekä Suomessa että Ruotsissa. Tätä kehitystä ajaa datan määrän eksponentiaalinen kasvu ja siirtymä monialustaiseen ympäristöön. Pilvialustojen kehittyessä kyvykkyys liiketoimintakriittisten sovellusten pitkäjänteiseen ylläpitoon ja kokonaisuuksien hallintaan hybridiympäristössä korostuu. Strategisten kumppanuuksien merkitys kasvaa, kun asiakkaat pyrkivät luomaan pitkäaikaisia suhteita valittujen luotettujen kumppaneiden kanssa.

Yhteiskunnan asettamat kiristyneet vaatimukset sähköverkkojen toimintavarmuudelle tulevat pitämään sähköjakeluyhtiöiden investoinnit korkealla tasolla tulevina vuosina. Energia- ja sähköyhtiöt panostavat älykkään sähköverkon kehittämiseen, mikä tarjoaa mahdollisuuksia hajautetun energiantuotannon, verkostoautomaation ja informaation hyödyntämiseen perustuviin ratkaisuihin. Tietoliikenneverkkojen kasvuun vaikuttavat 5G-teknologian yleistyminen, erilaisten hyöty- ja viihdepalveluiden mobiilikäytön kasvu ja teollisen internetin kehitys, jotka kasvattavat dataliikennettä ja pitävät teleoperaattoreiden panostukset verkkoihinsa korkealla tasolla.

Erityisryhmien yksityisten hoivapalveluiden kysyntä on kasvussa. Yksityisen hoivapalvelualan haasteita koskeva uutisointi ja yhteiskunnallinen keskustelu liittyen henkilöstön määrään ja palveluiden laatuun on ollut poikkeuksellisen suurta ja jatkunee edelleen. Sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden järjestämisen lainsäädäntöä ollaan eduskunnassa uudistamassa, mikä voi muuttaa merkittävästi kilpailutilannetta ja markkinoiden rakennetta. Kuntien taloudellinen tilanne voi ajaa kunnat hakemaan säästöjä sosiaali- ja terveystalouden palvelumenoista ja vähentää ostopalveluiden ostomääriä tai luoda painetta hinnan laskulle.

Tuloskehitys

Osuuskunta KPY-konsernin liikevaihto oli tilikaudella 284,2 miljoonaa euroa (288,8 milj. euroa vuonna 2018). Konsernin käyttökate oli 2,0 (2,3) milj. euroa eli 0,7 % (0,8 %) liikevaihdosta. Osuuskunta KPY -konsernin raportoidessa tilinpäätöksensä FAS:n mukaisesti tulosta rasittivat konserniliikearvon poistot 6,6 (7,4) milj. euroa. Konsernin liiketulos painui tappiolle -6,4 milj. euroon (liiketulos -7,1 milj. euroa). Konsernin tilikauden voitto oli 24,6 milj. euroa (tappio -8,2) milj. euroa. Tilikaudella rahoitustuottoja kasvatti RopoHold Oy:n osakkeiden myyntivoitto.

KPY Novapoliksen liikevaihto ja tulos kehittivät positiivisesti toimitilojen kysynnän kasvun ja tilojen käyttöasteen nousun tukemina. Koko tilikauden liikevaihto kasvoi 20,9 (19,1) milj. euroon ja käyttökate 9,8 (9,5) milj. euroon. KPY-konserniin KPY Novapolis kuului 1.10.2019 alkaen, jona aikana sen liikevaihto oli 5,9 milj. euroa ja käyttökate 2,4 milj. euroa ja nettotulos 1,9 milj. euroa. Tilojen taloudellinen vuokrausaste oli vuoden lopussa yli 98 %.

KPY Novapolis tuotti vuoden aikana KPY Sijoitukselle 4,5 (2,8) milj. euroa osinkona, pääoman palautuksina ja korkotuottoina.

Enfon liikevaihto oli 121,5 milj. euroa (126,1 milj. euroa vuonna 2018). Liikevaihdon laskuun vaikutti osaltaan kannattamattoman liiketoiminnan alasajo. Vuonna 2019 Enfo keskittyi kannattavuuden parantamiseen ja yhteiseen arvonluontiin. Enfon operatiivinen tulos koheni selvästi edellisvuodesta. Käyttökate (FAS) kasvoi 2,4 milj. euroon edellisvuoden 1,3 milj. eurosta. Enfon tilikauden tappio oli -4,8 (-6,4) milj. euroa. Enfo raportoi tilinpäätöksensä IFRS:n mukaan, jolloin sen käyttökate oli 9,4 milj. euroa ja tilikauden tappio -1,4 milj. euroa.

Voimatelin liikevaihto laski 113,5 (124,9) milj. euroon. Yhtiön kannattavuus heikkeni johtuen haasteellisesta kilpailutilanteesta. Yksittäiset tappiolliset sopimukset ja projektit jakeluverkkoliiketoiminnassa painoivat kannattavuutta. Osana kilpailukyvyyn parantamista yhtiö vei vuoden aikana läpi sopeuttamistoimia ja uudistii organisaatorakenteensa tukemaan strategian toteuttamista. Kertaluonteiset kulut rasittivat merkittävästi tulosta. Käyttökate vajosi -3,3 (0,7) milj. euroon ja tilikauden tappio -4,5 (-1,4) milj. euroon.

Vetreaan liikevaihto kasvoi 44,4 (38,9) milj. euroon. Kasvua tapahtui erityisesti erityisryhmien asumispalveluissa ja kuntoutuksessa. Hoiva-alan kasvaneet henkilöstömitoitustusvaateet ja kasvupanostukset VetreaElo-konseptiin painoivat yhtiön kannattavuutta. Vetreaan käyttökate kasvoi 1,9 (1,6) milj. euroon. Tilikauden tulos oli 0,0 (-0,3) milj. euroa.

Emoyhteisö Osuuskunta KPY:n tilikauden voitto oli 8,6 (8,5) milj. euroa. Tulos muodostui pääosin KPY Sijoitus Oy:n 9,4 (7,5) milj. euron osinkotuotosta. Emoyhteisön osuuskohtainen tulos oli 1,55 (1,54) euroa.

Investoinnit

KPY Sijoitus hankki syyskuussa omistukseensa Technopolis Kuopio Oy:n koko osakekannan, josta se omisti aiemmin 40 %. Kauppa kattoi kaikki Technopolis Kuopion kiinteistöt Viestikadulla ja Microkadulla sekä niihin liittyvän palveluliiketoiminnan. Investointi oli suuruudeltaan 46 milj. euroa. Kaupan kohteena oli valmiita toimitiloja lähes 70 000 m², joiden vuokrausaste on noin 98 prosenttia. Lisäksi rakenteilla on uutta toimistotilaa noin 17 000 m². Kaupan yhteydessä yhtiön nimeksi vaihdettiin KPY Novapolis Oy. Hannu Eronen jatkaa yhtiön toimitusjohtajana. Kaupan mukana konsernin palvelukseen siirtyi noin 20 henkilöä.

Technopolis Kuopio päätti maaliskuussa Viestikatu 7:n Tower- laajennusinvestoinnista. Hankkeen laajuus on 9 900 m² ja investointi kokonaisarvoltaan noin 23,5 miljoonaa euroa. Kesäkuussa tehtiin päätös Microkadun kampuksen rakennusvaiheiden 9 ja 10

käynnistämisestä. Investoinnit tuovat noin 6 700 m² vuokrattavaa tilaa ja uuden parkkitalon kampukselle. Investointi on suuruudeltaan noin 17 milj. euroa. Viestikadun Tornin ja Microkadun rv. 9-10:n arvioidaan valmistuvan elokuuhun mennessä ja ne ovat lähes täyteen vuoratut. Investoinnit vahvistavat KPY Novapoliksen asemaa Kuopiossa ja Savilahden alueen roolia Kuopion kehityksen veturina.

KPY Sijoitus pääomitti KPY Novapolista investointien rahoittamiseksi 7,2 milj. eurolla.

Enfo osti 30.12.2019 Solteqin SAP ERP -liiketoiminnan. Kaupassa siirtyi Enfon palvelukseen noin 20 konsulttia. Yritystöllä haetaan pohjoismaista johtajuutta SAP ERP:n pilvimigraatioissa ja jatkuvassa ylläpidossa. Enfo on ennestään vähemmistöosakkaana SAP-konsultointiyrityksessä Zuite Business Consultingissa Ruotsissa. Kaupan arvo oli 4,3 milj. euroa ja se rahoitettiin osakeannilla, johon Osuuskunta KPY antoi merkintäkauksen.

Vetreaan asumispalveluissa avattiin kolme uutta vammautuneille asukkaille tarkoitettua palvelukonseptin mukaista palveluyksikköä vuoden 2019 aikana. Näiden myötä yhtiö vahvisti VetreaElo-konseptin valtakunnallista kattavuutta.

KPY Sijoitus myi 27 %:n omistuksensa RopoHold Oy:stä helmikuussa 2019. Ostajana oli ruotsalaisen Adelis Equity Partners AB:n hallinnoima pääomasijoitusrahasto. Kaupasta syntyi noin 27 milj. euron myyntivoitto.

Rahoitus

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 6,5 milj. euroa (-1,7 milj. euroa). Investointien rahavirta oli 9,6 (4,2) milj. euroa ja rahoituksen rahavirta -7,2 (-4,6) milj. euroa. Tilikaudella maksettiin osuuskorkoa ja osinkoja yhteensä 9,4 (9,5) milj. euroa. Konsernin rahavarat olivat tilikauden lopussa 37,4 (28,3) miljoonaa euroa. Konsernin korollisen vieraan pääoman määrä oli tilikauden lopussa 142,5 (51,4) milj. euroa. Velan määrää kasvatti KPY Novapoliksen hankinta. Osuuskunta KPY:llä ei ollut korollista vierasta pääomaa. Konsernin omavaraisuusaste oli 34,2 % (46,9 %). Emoyhteisön omavaraisuusaste oli 98,8 % (98,9) %.

Enfo allekirjoitti toukokuussa uuden 20 milj. euron rahoituspaketin, joka sisälsi kesäkuussa 2019 eräänntyneen 10 milj. euron joukkovelkakirjan takaisinmaksun ja olemassa olevien pitkäaikaisten pankkilainojen jälleerahoituksen.

Technopolis Kuopio Oy:n uudelleenrahoitus toteutettiin kesäkuussa 2019. Tämän myötä KPY Sijoitus Oy:lle palautui 27,3 milj. euron osakaslaina. Rahoituspaketti siirtyi keskeisiltä ehdoiltaan samankaltaisena KPY Novapolikselle. Kokonaisfasiliteetin määrä on 108 milj. euroa, joka mahdollistaa käynnissä olevien rakennushankkeiden loppuunsaattamisen.

Lähipiirilainat

Kiinteistö Oy Siilinjärven Lentokapteenille annettujen pääomalainojen määrä on yhteensä 6,5 (6,5) milj. euroa. Lainalle ei ole asetettu vakuutta ja sen korko on 1,5 %. KPY Sijoitus Oy:lle annetun lainan määrä oli 9,7 (11,2) milj. euroa tilikauden lopussa. Lainalle on asetettu lyhennysohjelma. Lainalle ei ole asetettu vakuutta.

Olellaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Enfo toteutti osakeannin tammikuussa Osuuskunta KPY osallistui osakeantiin noin 3,8 milj. eurolla. Annin jälkeen Osuuskunta KPY:n omistus Enfosta on 86,7 %.

KPY Sijoitus myi kaikki omistamansa Elisa Oyj:n osakkeensa maaliskuussa. Kaupasta syntyi noin 10 milj. euron myyntivoitto.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on operatiivisen tuloksen kasvattaminen. Koronakriisi tulee heikentämään konsernin liiketoimintojen kannattavuutta kuluvana vuonna. Osuuskunta KPY keskittyy nykyisten tytäryhtiöiden kannattavuuden tukemiseen. Lähiajan keskeisenä tavoitteena on konserniyhtiöiden likviditeetin turvaaminen koronakriisin yli.

Arvio toiminnan riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinta on osa Osuuskunta KPY -konsernin johtamis- ja valvontajärjestelmää, jonka avulla pyritään varmistamaan, että konsernin liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan ja niiden torjuntaa seurataan. Mahdolliset riskit voivat liittyä yhtiöiden kilpailu- tai markkinatilanteeseen, strategiaan riskeihin, omaisuus-, henkilö- tai rahoitusriskeihin.

Koronaepidemiasta syntynyt kriisi vaikuttaa konserniyhtiöiden liiketoiminnan kannattavuuteen ja likviditeettitilanteeseen ainakin lyhyellä aikavälillä.

Osuuspääoman koronmaksu

Edustajisto päätti hallituksen esityksen mukaisesti maksaa vuodelta 2018 osuuspääoman korkoa 1,43 euroa osuudelta eli yhteensä 7 933 786 euroa.

Organisaatio

Toimitusjohtaja ja henkilöstö

Osuuskunta KPY:n toimitusjohtajana toimii Lauri Kerman (KTM, eMBA).

Osuuskunta KPY -konsernin henkilöstön kokonaismäärä oli tilikaudella keskimäärin 2 681 (2 561) henkilöä. Emoyhteisön palveluksessa työskenteli tilikaudella kolme henkilöä.

Hallitus

Puheenjohtaja:
Tarja Tikkanen (varatuomari)

Varapuheenjohtaja:
Anssi Lehikoinen (fil. tri, DI), hallituksen puheenjohtaja

Jäsenet:
Mikko Isotalo (KTM, DI), toimitusjohtaja
Jussi Holopainen (KTM, farmaseutti)
Mikko Räsänen (DI), pääomasijoitusjohtaja
Jukka Laakkonen (AMK-ins.), hallituksen puheenjohtaja.

Hallitus kokoontui vuoden aikana yhteensä 18 kertaa. Kokouksiin osallistumisaste oli keskimäärin 96 %. Hallituksen jäsenille vuonna 2019 maksetut palkkiot olivat 274 600 euroa.

Osuuskunta KPY:n hallituksen alaisuudessa toimii sijoitusryhmä. Sen puheenjohtajana toimii KPY:n hallituksen puheenjohtaja, muu jäsen tai jäsenet valitaan hallituksen sisältä tarpeen asettamien kriteerien mukaan ja sihteerinä toimii toimitusjohtaja. Sijoitusryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana 11 kertaa.

Osuuskunta KPY:n hallituksen alaisuuteen perustettiin vuonna 2019 tarkastusvaliokunta, jonka ensisijaisena tehtävänä on auttaa koko hallitusta johdon luoman taloudellisen raportointijärjestelmän oikeellisuuden valvomisessa ja siten suojata osuudenomistajien ja muiden sidosryhmien etuja.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimii Osuuskunnan hallituksen varapuheenjohtaja ja siihen kuuluu lisäksi kahdesta kolmeen jäsentä tytäryhtiöiden hallituksista ja tarvittaessa muita asiantuntijoita. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Edustajisto

Osuuskunta KPY:n säännöissä on määrätty, että jäsenten päättämisoikeutta käyttää osuuskunnan jäsenten kokouksen sijasta jäsenten valitsema edustajisto. Edustajisto on Osuuskunta KPY:n ylin päättävä elin, jonka kautta jäsenet osallistuvat osuuskunnan ohjaukseen ja valvontaan.

Edustajistoon kuuluu kolmekymmentä edustajaa. Edustajiston jäsenet valitaan kuuden tilikauden ajaksi. Edustajiston jäsenistä puolet on erovuorossa joka kolmas tilikausi.

Puheenjohtaja:
Pekka Kantanen (VTM)

Varapuheenjohtajat:
Erkki Rynänen, toimittaja
Markku Söderström, näyttelijä
Tuula Väätäinen, sairaanhoitaja.

Osuuskunta KPY:n edustajisto kokoontui vuoden aikana kolme kertaa.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta

Osuuskunta KPY:llä on edustajiston nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, johon kuuluvat edustajiston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä hallituksen puheenjohtaja.

Valiokunta valmistelee osuuskunnan hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valintaa sekä tekee edustajiston kokoukselle ehdotukset hallituksen jäseniksi, puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja tilintarkastajaksi sekä hallituksen jäsenten palkkioiksi. Osana tehtäväänsä valiokunta arvioi tilintarkastajan riippumattomuutta.

Valiokunta valmistelee mahdolliset osuuskunnan hallituksen jäsenten sitouttamis- ja kannustinjärjestelmät sekä yhdessä hallituksen kanssa osuuskunnan toimivan johdon sitouttamis- ja palkitsemisjärjestelmät.

Valiokunnalla on tarkoitus lisätä toiminnan järjestelmällisyyttä ja läpinäkyvyyttä jo hallituksen valintaprosessissa sekä sitouttamis- ja palkitsemisjärjestelmien valmisteluvaiheessa. Hallituksen ulkopuolinen valiokunta korostaa osuuskunnan erityistä luonnetta ja omistajaohjauksen merkitystä.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunnalla oli vuoden 2019 aikana seitsemän kokousta, joihin osallistumisaste oli 91 %.

Muutokset tytäryhtiöiden johdossa

Timo Rask (ins., eMBA) valittiin Voimatel Oy:n toimitusjohtajaksi 9.1.2019.

Tilintarkastaja

Yhtiön tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja sen nimeämänä vastuunalaisena tarkastajana KHT Pekka Loikkanen.

Osuudet ja omistajat Osuuskunta KPY:n omistavat jäsenet, joita oli katsauskauden lopussa 20 737 (21 421). Jäsenet omistavat Osuuskunta KPY:n osuuksia yhteensä 5 548 102 kappaletta.

Suurimmat osuudenomistajat 31.12.2019

	Nimi	Määrä kpl	Määrä%
1.	Ilmarinen keskinäinen eläkevakuutusyhtiö	761 900	13,7
2.	Mandatum Life Unit-Linked	119 543	2,2
3.	Foculus Oy	112 250	2,0
4.	Kuopion kaupunki	103 400	1,9
5.	Hymy Lahtinen Oy	101 900	1,8
6.	Göstä Serlachiuksen taidesäätiö	88 000	1,6
7.	Lakiasiaintoimisto Asiakasturva Oy	80 444	1,4
8.	Karelia Finland Oy	80 100	1,4
9.	Rautanen Timo Juhani	77 481	1,4
10.	Olvi-säätiö	74 800	1,3
	<u>10 suurinta yhteensä</u>	<u>1 599 818</u>	<u>28,8</u>

Tunnusluvut

Konsernin taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut:

	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
	konserni	emo	konserni	emo	konserni	emo
Liikevaihto, 1 000 €	284 191	30	288 799	30	286 343	30
Liikevoitto, 1 000 €	-6 362	-1 338	-7 081	-1 315	-8 233	-1 308
Liikevoitto %:a liikevaihdosta	-2,2		-2,5		-2,9	
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja, 1 000 €	27 205	8 394	-5 694	7 638	20 928	9 348
Tilikauden voitto (tappio), 1 000 €	24 643	8 609	-8 199	8 520	15 718	9 244
Sijoitetun pääoman tuotto-%	-1,5	6,5	-1,2	5,9	15,5	7,3
Oman pääoman tuotto-%*	-8,8	6,5	-6,5	5,9	16,7	7,2
Omavaraisuusaste-%	34,2	98,8	46,9	98,9	51,5	98,8
Palkat ja palkkiot, 1 000 €	121 539	802	123 768	694	121 931	635
Henkilöstö	2 681	3	2 561	3	2 493	3
Osuuksien määrä		5 548 102		5 548 102		5 548 102
Tulos/osuus		1,55		1,54		1,67
Oma pääoma/osuus	19,81	23,41	16,69	23,29	19,29	23,17
Voitonjakoaste-%		0		92,47		85,2
Maksettu osuuskorko €/osuus**		0,00		1,43		1,42

* Vuoden 2019 konsernin oman pääoman tuotto sisältäen RopoHold Oy:n osakkeiden myyntivoiton on 25,6 %

** Vuoden 2019 maksetun osuuskoron kohdalla on hallituksen esitys maksettavasta osuuskorosta.

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä

Emoyhteisön jakokelpoinen oma pääoma on 99 130 646,36 euroa.

Osuuskunnan hallitus katsoo, että koronavirusepidemiasta johtuvaan, vallitsevaan taloudelliseen tilanteeseen liittyvän epävarmuuden takia osuuspääoman koron maksusta on syytä pidättäytyä.

Osuuspääoman koron maksusta pidättäytymällä turvataan nopeasti muuttuvassa tilanteessa tytäryhtiöiden maksuvalmiutta ja samalla osuuskunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista.

Hallitus esittää edustajiston varsinaiselle kokoukselle, että osuuskorkoa ei makseta tilikaudelta 2019.

Koronvirusepidemian aiheuttaman epävarmuuden väistyttyä edustajiston kokous voi päättää myöhemmin tänä vuonna mahdollisesti maksettavasta osuuspääoman korosta.

Laskentakaavat:

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Tulos ennen tilinpäätössiirto eriä + rahoituskulut

Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella

Oman pääoman tuotto-%

Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja satunnaisia eriä - verot

Oma pääoma + vähemmistöosuus

Omavaraisuusaste

Oma pääoma + vähemmistöosuus

Taseen loppusumma - saadut ennakot

Tulos/osuus

Tilikauden tulos

Osuuksien määrä (kpl)

Maksettu osuuskorko/osuus

Oma pääoma

Osuuksien määrä (kpl)

Voitonjakoaste

Maksettava osuuskorko

Tulos ennen satunnaisia eriä - verot

Voitonjakoasteessa verrataan sen vuoden tulosta,
jolta osuuskorko maksetaan

Rahayksikkö EURO	Konserni 31.12.2019	Konserni 31.12.2018
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	2 968 895,71	339 262,93
Liikearvo	1 468 910,32	349 678,97
Konserniliikearvo	21 416 395,23	22 211 669,36
Muut pitkävaikutteiset menot	10 706 919,90	6 331 878,37
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	36 561 121,16	29 232 489,63
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 876 332,02	917 356,00
Rakennukset ja rakennelmat	150 643 410,04	10 565 272,82
Koneet ja kalusto	3 005 073,79	2 139 569,51
Muut aineelliset hyödykkeet	159 968,78	116 119,27
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	18 096 840,63	117 992,94
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	173 781 625,26	13 856 310,54
Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	3 913 000,00	23 912 997,77
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	0,00	27 300 986,25
Muut osakkeet ja osuudet	1 385 036,97	1 385 036,98
Sijoitukset yhteensä	5 298 036,97	52 599 021,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	215 640 783,39	95 687 821,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 532 095,69	2 980 875,33
Keskeneräiset tuotteet	31 042 749,58	23 332 461,21
Valmiit tuotteet	21 947,46	28 189,20
Vaihto-omaisuus yhteensä	32 596 792,73	26 341 525,74
Pitkäaikaiset saamiset		
Laskennalliset verosaamiset	1 525 428,13	1 470 028,84
Lainasaamiset ja muut saamiset	1 443 585,39	1 009 837,09
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 969 013,52	2 479 865,93
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	39 601 253,36	44 176 631,88
Laskennalliset verosaamiset	1 773 964,63	674 750,32
Muut saamiset	1 774 047,43	323 615,06
Siirtosaamiset	8 207 906,55	11 037 818,85
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	51 357 171,97	56 212 816,11
Rahoitusarvopaperit		
Muut osakkeet ja osuudet	3 139 306,48	3 139 306,48
Muut arvopaperit	33 739,99	33 739,99
Rahoitusarvopaperit yhteensä	3 173 046,47	3 173 046,47
Rahat ja pankkisaamiset	37 413 254,44	28 286 184,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	127 509 279,13	116 493 438,99
VASTAAVAA YHTEENSÄ	343 150 062,52	212 181 260,16

Rahayksikkö EURO	Konserni 31.12.2019	Konserni 31.12.2018
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	471 588,67	471 588,67
Ylikurssirahasto	6 722 263,31	6 722 263,31
Vararahasto	1 470 239,27	1 470 239,27
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	17 596 084,02	17 596 084,02
Liittymismaksut	30 002 410,60	30 002 410,60
Muuntoero	-2 071 550,38	-1 572 038,95
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	31 056 487,65	46 089 893,19
Tilikauden voitto (tappio)	24 642 520,68	-8 199 197,81
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	109 890 043,82	92 581 242,30
VÄHEMMISTÖOSUUS	1 715 208,47	1 630 025,49
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	1 441,52	1 590,08
Muut pakolliset varaukset	2 767 081,22	1 368 316,86
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	2 768 522,74	1 369 906,94
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	120 776 497,86	6 158 226,99
Laskennalliset verovelat	7 003 572,36	23 653,34
Muut velat	435 484,81	443 638,37
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	128 215 555,03	6 625 518,70
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	10 000 000,00
Lainat rahoituslaitoksilta	21 715 723,74	35 283 051,02
Saadut ennakot	17 002 483,25	11 220 265,53
Ostovelat	16 700 140,67	10 229 879,70
Velat omistusyhteisyrityksille ja muut velat	10 574 128,25	13 193 367,66
Siirtovelat	34 568 256,55	30 048 002,82
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100 560 732,46	109 974 566,73
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	228 776 287,49	116 600 085,43
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	343 150 062,52	212 181 260,16

	Konserni 1.1.2019	Konserni 1.1.2018
Rahayksikkö EURO	- 31.12.2019	- 31.12.2018
LIIVEVAIHTO	284 190 630,93	288 798 840,24
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	7 710 288,37	233 116,64
Liiketoiminnan muut tuotot	1 397 504,91	1 133 755,91
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-29 699 765,74	-29 585 397,85
Varastojen lisäys / vähennys	-1 458 321,57	1 775 634,26
Ulkopuoliset palvelut	-63 742 225,35	-65 914 851,09
	<u>-94 900 312,66</u>	<u>-93 724 614,68</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-121 538 703,62	-123 767 988,94
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-19 497 159,77	-19 371 950,61
Muut henkilösivukulut	-9 665 831,76	-6 382 561,50
	<u>-150 701 695,15</u>	<u>-149 522 501,05</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 790 373,79	-1 980 991,18
Konserniliikearvon poisto	-6 584 728,01	-6 746 548,65
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		-663 646,97
	<u>-8 375 101,80</u>	<u>-9 391 186,80</u>
Liiketoiminnan muut kulut	-45 683 152,82	-44 607 955,09
LIIVEVOITTO (-TAPPIO)	-6 361 838,22	-7 080 544,83
Rahoitustuotot ja -kulut		
Osuus osakkuusyriytysten voitosta (tappiosta)	692 535,02	1 047 079,49
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Osakkuusyriytysiltä	497 484,64	1 141 873,33
Muilta	33 995 918,52	55 403,88
Muut korko- ja rahoitustuotot	2 446 274,72	3 070 011,45
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-4 065 174,97	-3 927 467,21
	<u>33 567 037,93</u>	<u>1 386 900,94</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	27 205 199,71	-5 693 643,89
Tuloverot	-2 007 027,04	-1 210 345,36
Laskennalliset verot	1 138 304,72	330 722,12
	<u>-868 722,32</u>	<u>-879 623,24</u>
Vähemmistöosuudet	-1 693 956,71	-1 625 930,68
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	24 642 520,68	-8 199 197,81

Rahoituslaskelma	Konserni	Konserni
euro	31.12.2019	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-6 361 838	-7 080 545
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	8 375 101	9 391 187
Pakollisen varauksen muutos	1 398 616	-49 214
Muut oikaisut		-363 239
Käyttöomaisuuden/sijoitusten myyntivoitot	-10 400	-8 657
Käyttöomaisuuden/sijoitusten myyntitappiot		68 793
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	3 401 479	1 958 325
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaam. lis./väh. (+)	8 064 582	1 783 073
Varastojen lisäys (-) ja vähennys (+)	-6 255 267	-2 011 515
Lyhytaik. korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	4 309 906	616 748
Pitkäaik. korottomien velkojen lis/väh.	12 978	-59 421
Pitkäaik. korottomien saamisen lis/väh.	2 899	-56 235
Liiketoim. rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	9 536 577	2 230 976
Maksetut korot ja maksut muista liiketoim. rahoituskul.	-1 742 911	-854 587
Saadut osingot	450 105	424 389
Saadut korot liiketoiminnasta ja muut rahoitustuotot	20 263	22 863
Maksetut välittömät verot	-1 682 351	-3 540 155
Liiketoiminnan rahavirta (A)	6 581 684	-1 716 515
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-11 316 510	-1 832 759
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-1 357 880	-2 425 852
Investoinnit muihin sijoituksiin		-83 709
Luovutustulot aineell. ja aineett. hyödykkeistä	10 960	9 017
Saadut korot investoinneista	497 485	1 141 873
Pitkäaikaisten saamisten lis./väh.	27 300 986	2 600 000
Muut tuotot sijoituksista	2 574 563	3 343 306
Saadut osingot investoinneista	1 485 804	1 722 288
Ostetut tytäryhtiö- ja osakkuusyhtiöosakkeet	-45 924 650	-242 196
Myydyt tytäryhtiö- ja osakkuusyhtiöosakkeet	36 360 685	0
Investointien rahavirta (B)	9 631 443	4 231 968
Rahoituksen rahavirta:		
Maksullinen osakeanti		678 332
Omien osakkeiden hankinta	-152	-727 586
Maksetut osingot/osuuskorot	-9 438 501	-9 476 636
Pitkäaikaisten saamisten lis-/väh+		-1 776 346
Pitkäaikaisten lainojen lis+	32 267 397	6 546 671
Pitkäaikaisten lainojen väh-	-5 858 800	-885 556
Lyhytaikaisten lainojen lis+	473 735	4 945 538
Lyhytaikaisten lainojen väh-	-24 690 128	-3 924 724
Rahoituksen rahavirta (C)	-7 246 449	-4 620 306
Rahavarojen muutos	8 966 678	-2 104 852
Rahavarat tilikauden alussa	28 286 185	30 473 076
Rahavarojen muutos	8 966 678	-2 104 852
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	-22 489	-90 613
Yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat	182 881	8 573
Rahavarat tilikauden lopussa	37 413 254	28 286 185

Rahayksikkö EURO	Emoyhteisö 31.12.2019	Emoyhteisö 31.12.2018
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Omistetut	152 676,92	152 676,92
Rakennukset ja rakennelmat		
Omistetut	62 368,97	64 967,66
Koneet ja kalusto	13 995,58	18 660,76
Muut aineelliset hyödykkeet	10 654,55	10 654,55
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	239 696,02	246 959,89
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	92 342 796,33	92 342 796,33
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	2 900 000,00	2 900 000,00
Muut osakkeet ja osuudet	17 128,69	17 128,69
Sijoitukset yhteensä	95 259 925,02	95 259 925,02
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	95 499 621,04	95 506 884,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	14 656 000,00	16 406 000,00
Pitkäaikaiset yhteensä	14 656 000,00	16 406 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	13 931,85
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	13 086 637,09	10 517 956,40
Muut saamiset	17 890,56	21 638,94
Siirtosaamiset	136 019,73	108 473,45
Lyhytaikaiset yhteensä	13 240 547,38	10 662 000,64
Rahat ja pankkisaamiset	8 112 554,64	8 094 921,89
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	36 009 102,02	35 162 922,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	131 508 723,06	130 669 807,44

Rahayksikkö EURO	Emoyhteisö 31.12.2019	Emoyhteisö 31.12.2018
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	471 588,67	471 588,67
Vararahasto	1 470 239,27	1 470 239,27
Muut rahastot	28 809 230,34	28 809 230,34
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	90 521 241,97	89 934 903,58
Tilikauden voitto (tappio)	8 609 404,39	8 520 124,25
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	129 881 704,64	129 206 086,11
PAKOLLISET VARAUKSET	1 441,52	1 590,08
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	85 134,08	65 555,56
Velat saman konsernin yrityksille	963 790,00	839 790,00
Muut velat	411 573,87	468 332,53
Siirtovelat	165 078,95	88 453,16
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 625 576,90	1 462 131,25
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 625 576,90	1 462 131,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	131 508 723,06	130 669 807,44

Osuuskunta KPY, emoyhteisön tuloslaskelma	Emoyhteisö 1.1.2019	Emoyhteisö 1.1.2018
Rahayksikkö EURO	- 31.12.2019	- 30.12.2018
LIIKEVAIHTO	30 000,00	30 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	1 098 677,47	1 075 014,70
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-801 939,47	-694 219,28
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-127 740,37	-114 039,68
Muut henkilösivukulut	-11 016,55	-9 906,24
	-940 696,39	-818 165,20
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 263,87	-8 927,25
	-7 263,87	-8 927,25
Liiketoiminnan muut kulut	-1 518 564,55	-1 592 670,67
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	-1 337 847,34	-1 314 748,42
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	9 421 513,74	8 482 690,00
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	272 872,17	350 667,15
Muilta	140 013,08	232 146,69
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-100 000,00	-112 250,00
Muille	-2 235,33	-189,12
	9 732 163,66	8 953 064,72
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖS- SIIRTOJA JA VEROJA	8 394 316,32	7 638 316,30
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos		8 347,00
Konserniavustus	200 000,00	850 000,00
	200 000,00	858 347,00
Tuloverot	15 088,07	23 460,95
	15 088,07	23 460,95
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	8 609 404,39	8 520 124,25

Rahoituslaskelma	Emoyhteisö	Emoyhteisö
euro	31.12.2019	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-1 337 847,34	-1 314 748,42
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset	7 263,87	8 927,25
Pakollisen varauksen muutos	-148,56	-146,33
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-1 330 732,03	-1 305 967,50
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaam. lis./väh.(+)	8 086,75	6 468,86
Lyhytaik. korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	135 455,38	2 913,42
Liiketoim. rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 187 190,90	-1 296 585,22
Maksetut korot ja maksut muista liiketoim. rahoituskul.	-2 235,33	-928,45
Saadut osingot	7 142 000,00	3 305 000,00
Saadut korot liiketoiminnasta ja muut rahoitustuotot	25 981,85	4 451 680,27
Maksetut välittömät verot	-2 864,73	-162 443,09
Liiketoiminnan rahavirta (A)	5 975 691,89	6 296 723,51
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-9 499,70
Investoinnit muihin sijoituksiin		-600 000,00
Saadut osingot investoinneista		982 690,00
Investointien rahavirta (B)		373 190,30
Rahoituksen rahavirta:		
Maksetut osingot/osuuskorot	-7 866 059,14	-7 816 954,84
Pitkäaikaisten saamisten lis-/väh+	1 750 000,00	1 500 000,00
Saadut konserniavustukset	158 000,00	
Rahoituksen rahavirta (C)	-5 958 059,14	-6 316 954,84
Rahavarojen muutos	17 632,75	352 958,97
Rahavarat tilikauden alussa	8 094 921,89	7 741 962,92
Rahavarojen muutos	17 632,75	352 958,97
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin		
Yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat		
Rahavarat tilikauden lopussa	8 112 554,64	8 094 921,89

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 31.12.2019

Osuuskunta KPY –konsernin emoyhteisö on Osuuskunta KPY, kotipaikka: Kuopio

1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

1.1. Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki konserniyritykset. Osakkuusyritykset; Kuopio Innovation Oy ja Kiinteistö Oy Bioteknia on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelemättä jättämisellä ei katsota olevan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvista yrityksistä ja osakkuusyrityksistä on annettu liitetiedoissa 3.4.

1.2. Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöiden hankintamenon ja hankittua osuutta vastaavan oman pääoman ero on osittain kohdistettu pysyviin vastaaviin ja osittain esitetty konserniliikearvona. Kohdistettuja eriä oli 31.12.2019 rakennuksissa 18.682.559,75 euroa. Rakennuksiin kohdistetut erät poistetaan pysyvien vastaavien erän poistosuunnitelman mukaan ja konserniliikearvo 4-10 vuodessa.

1.3. Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

1.4. Vähemmistön osuus

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta sekä esitetty omana eränään.

1.5. Muuntoerot

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muutettu tilikauden keskikurssiin ja taseet muutettu Suomen rahan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisessa syntyneet kurssierot samoin kuin ulkomaisten tytäryritysten omien pääomien muuntamisessa syntyneet muuntoerot on eritelty taseen eränä "Muuntoerot"

Konsernitilinpäätös esitetään tuhansina euroina. Esitetyt luvut ovat pyöristettyjä, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

2. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

2.1. Arvostusperiaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudellisen vaikutusajan perusteella.

Poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet	3 – 5 vuotta
Liikearvo	5 – 6 vuotta
Konserniliikearvo	4 – 10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	3 – 5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	20 – 40 vuotta
Koneet ja kalusto	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot, joiden todennäköinen käyttöaika on alle kolme vuotta sekä pienhankinnat (alle 850 euroa) on kirjattu hankintatilikauden kuluksi.

Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvostus

Sijoitukset ja rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan markkinahintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan. Keskeneräisen tuotannon hankintameno on luettu hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

2.2. Eläkkeiden kirjaaminen

Eläketurva on järjestetty ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna. Johdon eläkkeet määräytyvät työntekijäin eläkelain (TyEL)mukaan.

2.3. Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu pääsääntöisesti vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

2.4. Laskennalliset verot

Laskennallinen verovelka tai –saaminen on laskettu verotuksen ja tilinpäätöksen välisille väliaikaisille erille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Taseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen saamisen suuruisena.

3. Taseen liitetiedot

3.1 Aineettomat hyödykkeet

Konserni

Emoyhteisö

Aineettomat oikeudet, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	4 049 564,07	3 762 507,84		
Lisäykset	2 687 864,66	360 941,85		
Lisäykset yrityshankintojen kautta	93 953,00			
Vähennykset	-1 803,27	-73 885,62		
Hankintameno 31.12.	6 829 578,46	4 049 564,07		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-3 710 301,14	-3 728 816,65		
Kertyneet poistot yrityshankintojen kautta	-22 408,80			
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		60 341,88		
Tilikauden poisto	-127 972,81	-40 652,50		
Kurssierot		-1 173,87		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-3 860 682,75	-3 710 301,14		
Kirjanpitoarvo 1.1.	339 262,93	33 691,19		
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 968 895,71	339 262,93		
Liikearvo, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	2 492 200,50	2 114 897,45		
Lisäykset	1 306 010,00	377 303,05		
Kurssierot				
Hankintameno 31.12.	3 798 210,50	2 492 200,50		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-2 142 521,53	-2 021 170,34		
Tilikauden poisto	-187 778,65	-121 351,19		
Kurssierot				
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-2 329 300,18	-2 142 521,53		
Kirjanpitoarvo 1.1.	349 678,97	93 727,11		
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 468 910,32	349 678,97		
Konserniliikearvo, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	133 160 117,62	133 735 009,53		
Lisäykset	3 861 331,09			
Lisäykset yrityshankintojen kautta	2 400 971,01			
Vähennykset				
Kurssierot	-135 870,77	-574 891,91		
Hankintameno 31.12.	139 286 548,95	133 160 117,62		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-110 948 418,26	-104 423 625,13		
Kertyneet poistot yrityshankintojen kautta	-641 286,28			
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	-6 280 449,18	-6 524 793,13		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-117 870 153,72	-110 948 418,26		
Kirjanpitoarvo 1.1.	22 211 699,36	29 311 384,40		
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 416 395,23	22 211 669,36		

Muut pitkävaikutteiset menot, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	13 449 551,91	7 052 406,38		
Lisäykset	3 515 258,05	3 515 217,07		
Lisäykset yrityshankintojen kautta	2 654 363,26			
Siirrot erien välillä		3 546 877,43		
Vähennykset		-664 946,97		
Hankintameno 31.12.	19 619 173,22	13 449 551,91		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-7 117 673,54	-6 400 009,07		
Kertyneet poistot yrityshankintojen kautta	-768 928,32			
Tilikauden poisto	-1 025 651,46	-717 664,47		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-8 912 253,32	-7 117 673,54		
Kirjanpitoarvo 1.1.	6 331 878,37	652 397,31		
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 706 919,90	6 331 878,37		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	36 561 121,16	29 232 489,63		

3.2 Aineelliset hyödykkeet

	Konserni		Emoyhteisö	
Maa- ja vesialueet, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	917 356,00	917 356,00	152 676,92	152 676,92
Lisäykset yrityshankintojen kautta	958 976,02			
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 876 332,02	917 356,00	152 676,92	152 676,92
Rakennukset ja rakennelmat, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	19 290 087,21	19 274 503,21	98 000,00	98 000,00
Lisäykset yrityshankintojen kautta	154 962 909,70	15 584,00		
Hankintameno 31.12.	174 252 996,91	19 290 087,21	98 000,00	98 000,00
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-8 724 814,39	-8 498 424,35	-33 032,34	-30 325,35
Kertyneet poistot yrityshankintojen kautta	-14 491 496,99			
Tilikauden poisto	-393 275,49	-226 390,04	-2 598,69	-2 706,99
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-23 609 586,87	-8 724 814,39	-35 631,03	-33 032,34
Kirjanpitoarvo 1.1.	10 565 272,82	10 776 078,86	64 967,66	67 674,65
Kirjanpitoarvo 31.12.	150 643 410,04	10 565 272,82	62 368,97	64 967,66

Koneet ja kalusto, €	Konserni 31.12.2019	31.12.2018	Emoyhteisö 31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	29 580 925,71	29 341 932,17	130 835,90	121 336,20
Lisäykset	1 113 992,23	1 002 874,23		9 499,70
Lisäykset yrityshankintojen kautta	927 640,37			
Vähennykset	-59 746,60	-730 294,06		
Kurssierot	-3 020,39	-33 586,63		
Hankintameno 31.12.	31 559 791,32	29 580 925,71	130 835,90	130 835,90
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-27 440 917,53	-27 122 368,81	-112 175,14	-105 954,88
Kertyneet poistot yrityshankintojen kautta	-295 620,25			
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	12 750,28	562 590,15		
Tilikauden poisto	-830 930,03	-900 719,75	-4 665,18	-6 220,26
Kurssierot		19 580,88		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-28 554 717,53	-27 440 917,53	-116 840,32	-112 175,14
Kirjanpitoarvo 1.1.	2 140 008,18	2 219 563,36	18 660,76	15 381,32
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 005 073,79	2 140 008,18	13 995,58	18 660,76
Muut aineelliset hyödykkeet, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	916 078,12	981 487,98	10 654,55	10 654,55
Lisäykset	69 494,57	39 670,16		
Vähennykset		-100 936,87		
Kurssiero		-4 143,15		
Hankintameno 31.12.	985 572,69	916 078,12	10 654,55	10 654,55
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-799 958,85	-843 887,76		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		77 756,48		
Tilikauden poisto	-25 645,06	-36 885,88		
Kurssiero		3 058,31		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-825 603,91	-799 958,85		
Kirjanpitoarvo 1.1.	116 119,27	137 600,22	10 654,55	10 654,55
Kirjanpitoarvo 31.12.	159 968,78	116 119,27	10 654,55	10 654,55
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Hankintameno 1.1.	117 992,94	4 128 325,55		
Siirrot erien välillä	781 670,63	-4 010 332,61		
Lisäykset yrityshankintojen kautta	17 197 177,06			
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 096 840,63	117 992,94		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	173 781 625,26	13 856 310,54	239 696,02	246 959,89

3.3 Sijoitukset

Konserni

Emoyhteisö

Osuudet saman konsernin yrityksissä, €

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Osakkeet ja osuudet				
Kirjanpitoarvo 1.1.			92 342 796,33	92 342 796,33
Lisäykset			0	0
Vähennykset				0
Kirjanpitoarvo 31.12.			92 342 796,33	92 342 796,33

Osuudet osakkuusyrittissä, €

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	23 912 997,77	27 786 134,31		
Osuus tuloksesta	827 296,41	1 528 228,41		
Konsernilikearvon poisto	-134 761,39	-391 053,10		
Osingon/SVOP palautuksen eliminointi	-4 000 000,00	-5 010 311,85		
Lisäykset yrityshankintojen kautta	3 913 000,00			
Konsernirakenteen muutoksesta johtuvat vähennykset	-20 605 532,79			
Hankintameno 31.12.	3 913 000,00	23 912 997,77		
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 913 000,00	23 912 997,77		

Muut osakkeet ja osuudet, €

	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 385 036,97	1 385 687,56	17 128,69	17 128,69
Vähennykset		-650,59	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 385 036,97	1 385 036,97	17 128,69	17 128,69

Sijoitukset yhteensä, €

1 385 036,97   1 385 036,97   95 259 925,02   95 259 925,02

3.4. Konserniyritykset

Konserniyritykset, kotipaikka

	Konsernin omistusosuus %	Emoyhteisön omistusosuus %
Enfo Oyj, Kuopio	85,24 %	85,24 %
Enfo Holdings Norway AS, Lillestöm	100,00 %	
Enfo Holdings AB, Tukholma	100,00 %	
Enfo Sweden AB, Göteborg	100,00 %	
Zuite Business Consulting AB, Göteborg	30,00 %	
Enfo Pointer AB, Tukholma	100,00 %	
Enfo EnjoyIT Integration AB, Göteborg	100,00 %	
Framsteg Denmark Aps, Bröndby	100,00 %	
KPY Sijoitus Oy, Kuopio	100,00 %	100,00 %
KPY Novapolis Oy, Kuopio	100,00 %	
Kiinteistö Oy KPY Novapolis Viestikatu 1-3	100,00 %	
Kiinteistö Oy KPY Novapolis Viestikatu 7	100,00 %	
Kiinteistö Oy KPY Novapolis Microkatu 1		84,25 %
Kiinteistö Oy Siilinjärven Lentokapteeni	100,00 %	100,00 %
Vetrea Terveys Oy, Iisalmi	100,00 %	100,00 %
Kuopion Tammenkoti Oy	100,00 %	
Sunnen Koti Oy	100,00 %	
Kiinteistö Oy Kotkan Hoivatalo	100,00 %	
Mikkelin Hoivapalvelu Pelakuu Oy	100,00 %	

Kiinteistö Oy Jyväskylän Sulkulantie	100,00 %	
Neuron Oy	100,00 %	
Hoivakymppi Oy, Savonlinna	100,00 %	
H10 Kymppipalvelut Oy	100,00 %	
Voimatel Oy, Kuopio	100,00 %	100,00 %
Boftel Estonia Oü, Tallinna	100,00 %	
Boftel Poland Sp, Szczecin	100,00 %	
Boftel LCC, Venäjä, Pietari	100,00 %	

Zuite Business Consulting AB:ssa määräysvalta syntyy osakassopimuksen perusteella. Määräysvallattomien omistajien osuus (70 %) on erotettu omaksi rivikseen konsernituloslaskelmassa ja konsernin omassa pääomassa.

Osakkuusyrietykset

Kiinteistö Oy Bioteknia 311221 kpl, Kuopio	28,51 %
Kuopio Innovation Oy 24 kpl, Kuopio	24,00 %

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät, €	Konserni		Emoyhteisö	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Tuloverot	2 087 128,90	2 945 314,99	105 910,56	87 957,76
Korkosaamiset	2 619,65	6 880,71		
Muut siirtosaamiset	6 118 158,00	8 085 623,15	30 109,17	20 515,69
Yhteensä	8 207 906,55	11 037 818,85	136 019,73	108 473,45

Saamiset saman konsernin yrityksissä emoyhtiössä, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Pitkäaikaiset saamiset			14 656 000,00	16 406 000,00
Lyhytaikaiset saamiset			13 086 637,09	10 517 956,40
Yhteensä			27 742 637,09	26 923 956,40

Rahoitusarvopaperit, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
------------------------	------------	------------	------------	------------

Rahoitusarvopaperit sisältävät julkisesti noteerattuja ja ei noteerattuja osakkeita ja osuuksia.

Osakkeet ja osuudet

Markkina-arvo	12 699 018,47	9 312 181,47
Kirjanpitoarvo	3 173 046,47	3 173 046,47
Erotus	9 525 972,00	6 139 135,00
Rahoitusarvopaperit (kirjanpitoarvo) yhteensä	3 173 046,47	3 173 046,47

Oma pääoma, €	Konserni		Emoyhteisö	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Osuuspääoma 1.1 ja 31.12.	471 588,67	471 588,67	471 588,67	471 588,67
Ylikurssirahasto 1.1	6 722 263,31	6 722 263,31		
Ylikurssirahasto 31.12.	6 722 263,31	6 722 263,31		
Vararahasto 1.1. ja 31.12.	1 470 239,27	1 470 239,27	1 470 239,27	1 470 239,27
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	17 596 084,02	16 917 751,62		
Osakeanti		678 332,40		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	17 596 084,02	17 596 084,02		
Liittymismaksut 1.1. ja 31.12.	30 002 410,60	30 002 410,60	28 809 230,34	28 809 230,34
Muuntoerot 1.1.	-1 572 038,95	-468 452,89		
Vähennys	-499 511,43	-1 103 586,06		
Muuntoerot 31.12.	-2 071 550,38	-1 572 038,95		
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	37 890 695,38	51 927 909,41	98 455 027,83	97 813 208,42
Suorat kirjaukset voittovaroihin	4 048,70	759 281,98		
Osuuskorot ja osingot	-7 926 206,86	-7 870 778,84	-7 933 785,86	-7 878 304,84
Omien osuuksien ja osakkeiden hankinta		-727 586,04		
Muuntoerot	1 087 950,43	2 001 066,68		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	31 056 487,65	46 089 893,19	90 521 241,97	89 934 903,58
Tilikauden voitto (tappio)	24 642 520,68	-8 199 197,81	8 609 404,39	8 520 124,25
Oma pääoma yhteensä	109 890 043,82	92 581 242,30	129 881 704,64	129 206 086,11
Vähemmistöosuus 1.1.	1 630 025,48	1 741 208,08		
Vähemmistöosinko	-1 580 019,83	-1 667 310,40		
Muuntoerot	-28 753,90	-69 802,87		
Vähemmistön osuus tuloksesta	1 693 956,71	1 625 930,67		
Vähemmistöosuus 31.12.	1 715 208,47	1 630 025,48		

Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta 31.12.	31.12.2019	31.12.2018
Edellisten tilikausien voitto	90 521 241,97	89 934 903,58
Tilikauden voitto	8 609 404,39	8 520 124,25
Yhteensä	99 130 646,36	98 455 027,83

Emoyhteisön osuuspääoma	31.12.2019	31.12.2018
Osuuksia yhteensä arvo-osuusjärjestelmässä		
kpl	5 548 102	5 548 102
€	471 588,67	471 588,67

Johdon ja hallituksen omistus

	kpl
Holopainen Juha	50
Isotalo Mikko	11 825
Kerman Lauri	2 200
Laakkonen Jukka	900
Lehikoinen Anssi	5 000
Räsänen Mikko	-
Tikkanen Tarja	1 000

Pakolliset varaukset, €	Konserni		Emoyhteisö	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Eläkevaraukset	1 441,52	1 590,08	1 441,52	1 590,08
Muut pakolliset varaukset	2 767 081,22	1 368 316,86		
Yhteensä	2 768 522,74	1 369 906,94	1 441,52	1 590,08

Laskennalliset verovelat, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Pitkäaikainen	7 003 572,36	23 653,34		
Yhteensä	7 003 572,36	23 653,34		

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua, €	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Konserniyhtiöillä ei ole yli viiden vuoden kuluttua erääntyviä velkoja

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät, €	Konserni		Emoyhteisö	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Palkat sosiaalikuluneen	20 811 386,61	21 786 450,91	165 078,95	88 453,16
Tuloverot, siirtovelat	1 535 479,65	1 018 338,23		
Muut siirtovelat	12 221 390,28	7 243 213,67		
Siirtovelat yhteensä	34 568 256,55	30 048 002,82	165 078,98	88 453,16

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut, €	31.12.2019	31.12.2018
---	-------------------	-------------------

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä

Lainat rahoituslaitoksilta	102 724 575,42	8 280 455,55
Pankkitakausvastuut	4 234 931,70	2 721 262,58

Annetut kiinteistökiinnitykset	156 460 000,00	9 300 000,00
Annetut yritysikiinnitykset	15 700 000,00	15 700 000,00
Muut vakuudet ja pantatut osakkeet	132 197 783,63	4 304 918,60

Velat, joiden vakuudeksi on annettu myyntisaamisia

Lainat rahoituslaitoksilta	9 843 122,20	14 100 787,47
Pantatut myyntisaatavat	11 895 970,43	16 005 346,12

Vakuudettomat velat

Rahalaitoslainat	63 294 896,18	29 070 174,99
------------------	---------------	---------------

Muut vastuusitoumukset

Jäännösarvovastuu	53 143,00	5 346 954,54
Vuokratakaukset	730 553,71	683 619,60

Leasingvastuut

Leasingsopimuksista maksettavat määrät

Alkaneella tilikaudella maksettavat	8 209 929,03	5 852 550,30
Myöhemmin maksettavat	13 171 569,61	8 088 239,53
Yhteensä	21 381 498,64	13 940 789,83

Muut vastuusitoumukset

Vuokravastuut	55 988 234,52	40 223 873,82
Pankkitakaukset	97 200,00	305 200,0
Muut taloudelliset vastuut	572 695,28	178 202,65
Yhteensä	56 658 129,80	40 707 276,47

Arvonlisäveron tarkistusvastuu, kiinteistöinvestointi

	31.12.2019	31.12.2018
Tarkistusvastuu 1.1.	316 756,96	475 135,41
Lisäykset yrityshankintojen kautta	7 017 400,33	
Vähennykset tilikaudella	-158 378,45	-158 378,45
Tarkistusvastuu 31.12.	7 175 778,84	316 756,96

Kiinteistö Oy Siilinjärven Lentokapteeni on velvollinen tarkistamaan investoinnista vähentämänsä ALV:n, mikäli yhtiön rakennusten käyttötarkoitus muuttuu. Tarkistusvastuuta on jäljellä 1 vuosi. Yhtiö laskuttaa toteutuneet vastuut ao. osakkeenomistajilta.

Viimeinen tarkistusvuosi on 2020. Tositeaineiston säilytysaika on 13 vuotta (31.12.2024 saakka). Tilikauden 2019 lisäykset arvonlisäveron tarkistusvastuussa johtuvat KPY Novapolis Oy-konsernista.

4. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liikevaihto toimialoittain, €	Konserni		Emoyhteisö	
	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Tietotekniikkapalvelut	120 589 809,76	125 027 437,97		
Asennus- ja tarvikemyynti	113 485 179,47	114 430 801,53		
Terveys- ja hoivapalvelut	44 365 112,21	38 874 308,49		
Muut	5 750 529,55	10 466 292,25	30 000,00	30 000,00
Yhteensä	284 190 630,99	288 798 840,24	30 000,00	30 000,00

Liiketoiminnan muut tuotot, €	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	24 674,87	8 656,67		
Vuokratuotot	845 026,80	824 604,18	1 098 677,47	1 075 014,70
Muut	527 803,24	300 495,06		
Yhteensä	1 397 504,91	1 133 755,91	1 098 677,47	1 075 014,70

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot	1.1.2019-31.12.2019	1.1.2018-31.12.2018	1.1.2019-31.12.2019	1.1.2018-31.12.2018
Henkilökunnan lukumäärä keskimäärin	2 681	2 561	3	3

Johdon työsuhde-etuudet, €

Palkat ja palkkiot

Toimitusjohtajat	1 108 643,31	1 381 102,01	222 616,00	216 490,00
Hallituksen jäsenet	525 736,83	573 924,63	274 600,00	193 150,00
Yhteensä	1 634 380,14	1 955 026,64	497 216,00	409 640,00

Hallituksen jäsenet vakuutetaan TyELin mukaisesti. Maksun hallituksen jäsenen osuus vähennetään maksettavasta palkkiosta ja yhtiö maksaa työnantajan osuuden.

Osuuskunta KPY -konsernissa on vahvistettu suorituksen ja palkitsemisen yhteiset periaatteet, joiden mukaan ohjataan ja palkitaan huippusuoritumista, ammatillista kehittymistä ja konsernin arvojen mukaista käyttäytymistä.

Enfo Oyj:ssä on käytössä lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät. Vuonna 2019 konsernin Suomen ja Ruotsin johdon ja avainhenkilöiden bonusjärjestelyssä oli mukana noin 60 henkilöä. Johdon ja avainhenkilöiden osalta bonuksen keskeiset määräytymisperusteet olivat konsernin tai liiketoiminta-alueen kannattavuus ja/tai henkilökohtaiset tavoitteet, ja bonuksen määrä oli enimmäkseen 10–30 % henkilön vuosipalkasta. Vuoden 2019 aikana bonusjärjestelmässä oli yksi ansaintajakso (koko vuosi 2019).

Vuosibonusjärjestelmän lisäksi konsernissa on käytössä johdolle ja avainhenkilöille suunnattu pitkän tähtäimen osakepohjainen kannustejärjestelmä. 31.12.2019 järjestelmän kohderyhmään kuuluvien henkilöiden lukumäärä oli 19 ja näille järjestelmän perusteella palkkiona maksettavien osakkeiden enimmäismäärä on 10 574. Yhtiö voi myös maksaa palkkion kokonaan tai osittain rahana.

Voimatel Oy:ssä oli käytössä vuonna 2019 ylimmälle ja keskijohdolle lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (STI), jossa mittareina olivat yhtiön käyttökate, liiketoimintojen käyttökate, käyttöpääoma sekä henkilökohtaiset tavoitteet. STI:n enimmäistasot ovat 15-30 % henkilön vuosipalkasta. Yhtiössä ei ollut vuonna 2019 voimassaolevaa pitkän aikavälin kannustinjärjestelmää (LTI).

Vetrea Terveys Oy:ssä oli käytössä vuonna 2019 ylimmälle ja keskijohdolle lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (STI), jossa mittareina olivat yhtiön käyttökate ja henkilökohtaiset tavoitteet. STI:n enimmäistasot ovat 8-25 % henkilön vuosipalkasta. Yhtiössä ei ole käytössä pitkän aikavälin kannustinjärjestelmää. Vetrean tulospalkkiot maksetaan rahana ansaintajakson päätyttyä.

Osuuskunta KPY:ssä oli käytössä vuonna 2019 lyhyen aikavälin vuosibonusjärjestelmä (STI) johdolle. Suoritusmittareina olivat Osuuskunta KPY-konsernin käyttökate sekä henkilökohtaiset tavoitteet. Enimmäisansaintamahdollisuus on 40-50 % henkilön vuosipalkasta.

Osuuskunta KPY:ssä on pitkän aikavälin osuuspohjaisen johdon kannustinjärjestelmä (LTI). LTI:n mittareina ovat KPY:n osuuden arvonnousu ja maksettu osuuskorko kolmen vuoden tarkastelujaksolla. Enimmäisansainta on 20 % vuosipalkasta ja se maksetaan Osuuskunta KPY:n osuuksina. Ohjelmaan kuulumisen edellyttää Osuuskunta KPY:n osuuksien omistamista.

Poistot ja arvonalentumiset, €	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Aineettomat oikeudet	127 972,80	49 849,38		
Liikearvo	204 215,08	221 755,70		
Konserniliikearvo	6 380 512,93	6 524 792,94		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 025 651,46	712 368,46		
Rakennukset ja rakennelmat	-126 013,37	226 390,01	2 598,69	2 706,99
Koneet ja kalusto	737 115,63	966 907,16	4 665,18	6 220,26
Muut aineelliset hyödykkeet	25 647,26	25 476,18		
Arvonalentumiset pys.vast.sij.ja hyödykkeistä		663 646,97		
Yhteensä	8 375 101,80	9 391 186,80	7 263,87	8 927,25

Liiketoiminnan muut kulut, €	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Muut henkilöstökulut	3 886 427,01	4 217 938,35	22 673,47	16 396,44
Matkakulut	5 532 940,30	5 876 004,75	51 594,24	44 465,90
Toimitilakulut	10 810 470,71	11 959 937,51	430 832,11	410 524,94
Ajoneuvokulut	5 405 997,37	5 581 360,89	45 405,85	30 120,85
Laitte- ja ohjelmistokulut	7 349 283,93	6 534 041,50	31 399,84	55 431,82
Muut hallintokulut	5 720 957,95	5 162 742,08	751 550,62	764 085,97
Muut liikekulut	6 977 075,55	5 275 930,03	185 108,42	271 644,75
Yhteensä	45 683 152,82	44 607 955,09	1 518 564,55	1 592 670,67

Tilintarkastajan palkkiot, €	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Tilintarkastus	320 317,08	316 032,35	35 171,00	52 000,00
Veroneuvonta	34 322,96	54 490,02	16 000,00	26 000,00
Muut palvelut	224 996,80	76 688,91	19 000,00	19 000,00

Rahoitustuotot ja kulut, €	Konserni		Emoyhteisö	
	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Tuotot osuiksista saman konsernin yrityksissä			9 421 513,74	8 482 690,00
Osuus osakkuusyritysten voitosta tai tappiosta	692 535,02	1 047 079,49		
Korkotuotot osakkuusyhtiösaamisista	497 484,64	1 141 873,33		
Osinkotuotot muilta	33 995 918,52	55 403,88		
Muut korko ja rahoitustuotot				
Samana konsernin yrityksiltä			272 872,17	350 667,15
Muilta	2 446 274,72	3 070 011,45	140 013,08	232 146,69
Rahoitusarvopapereiden arvomuutokset				
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Samana konsernin yrityksille			-100 000,00	-112 439,12
Muille	-4 065 174,96	-3 927 467,21	-2 235,33	
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	33 567 037,93	1 386 900,94	9 732 163,66	8 953 064,72

Tilinpäätössiirrot, €	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018

Poistoero			8 347,00
Konserniavustukset		200 000,00	850 000,00
Tilinpäätössiirrot yhteensä		200 000,00	858 347,00

Tuloverot, €	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018	1.1.2019- 31.12.2019	1.1.2018- 31.12.2018
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	2 007 027,04	1 210 345,36	15 088,07	23 460,95
Edellisten tilikausien verot				
Laskennallisen verojen muutos	-1 138 304,72	-330 722,12		
Tuloverot yhteensä	868 722,32	879 623,24	15 088,07	23 460,95

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS

Kuopiossa . . 2020

Tarja Tikkanen

Mikko Isotalo

Juha Holopainen

Anssi Lehikoinen

Mikko Räsänen

Jukka Laakkonen

Lauri Kerman
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kuopiossa ____ . ____ . 2020

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Pekka Loikkanen
KHT

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITELAJEISTA SEKÄ SÄILYTYSTAVOISTA:

Kirjanpitokirjat

Päiväkirjat	sähköisessä muodossa
Pääkirjat	sähköisessä muodossa
Myyntireskontra	sähköisessä muodossa
Ostoreskontra	sähköisessä muodossa
Palkkakirjanpito	sähköisessä muodossa
Tilinpäätös	sidottuna
Tilinpäätöksen erittelyt	sidottuna

Tositelajit

Tositenumerot

10 pankkitili 1	10-1-1 - 10-110-1
50 pankkitili 2	50-1-1 - 50-216-2
52 pankkitili 3	52-1-1 - 52-11-1
70 myyntilaskut	70-867 - 70-955
90 muistiot	90-1 - 90-86
93 ostolaskut	93-6110 - 93-7037
94 ostolaskut, ulkomaa	94-20 - 94-25
95 palkkakirjaukset	95-1 - 95-12
98 vyörytykset	98-1 - 98-24
99 alv-kirjaukset	99-1 - 99-12

Yhtiön pääkirjanpito ja palkanlaskenta tehdään Tikon-järjestelmässä.
Ostolaskujen kierrätys tapahtuu InvoiceReady- ohjelmistossa.

Yhtiön kirjanpitoaineisto säilytetään Heikkinen & Puljula Oy:n
Kuopion toimipisteellä.